

POMACEA SPP. AGROFAGI KWARANTANNOWE W POLSCE

Osobnik dorosły *Pomacea canaliculata* (po lewej) oraz osobniki dorosłe *P. diffusa* z widocznym kształtem muszli (po prawej) fot. <https://imged.pl/slimaki-ampularie-pomacea-caniculata-31985256.html> (po lewej) oraz <https://magazynakwarium.pl/hubert-zientek-pomacea-diffusa-najpopularniejsza-ampularia-w-naszyc-akwariach/> (po prawej)

Osobnik dorosły *P. bridgesi* (po lewej) oraz złoża jajowe ślimaków z rodzaju *Pomacea* na elementach konstrukcji nabrzeża; fot. <https://aquaticarts.com/products/magenta-mystery-snail> (po lewej) dzięki uprzejmości Matteo Maspero, Włochy; <https://gd.eppo.int/>

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofagów

Rodzaj *Pomacea* obejmuje ślimaki z rodziny Ampulariidae. Większość gatunków pochodzi z Amazonii w Ameryce Południowej oraz wysp na Morzu Karaibskim. Zostały one zawleczone w różne cieplejsze rejony świata, w których temperatura wody w ciągu roku nie spada poniżej 16°C - południowe stany USA, Hawaje, Nowa Zelandia, Afryka, Azja Południowo-Wschodnia. W Europie gatunek *P. maculata* występuje w Hiszpanii, gdzie wywołuje szkody na ryżu w Delcie Ebro. Ślimaki z tego rodzaju stwierdzono też w warunkach naturalnych we Francji (w trakcie wyniszczenia) oraz w sztucznym zbiorniku wodnym w Szwajcarii (szkodnik został wyniszczony). Ponadto są one powszechnie hodowane na świecie w akwariach z podgrzewaną wodą.

Ślimaki wytwarzają muszle, które są kuliste, a ich średnica u wyrosniętych osobników, w zależności od gatunku, wynosi 5-15 cm. Muszle są spiralnie zwinięte i posiadają 4-6 skrętów, a ich otwór wejściowy jest owalny lub okrągły. Zabarwienie muszli jest zmienne u różnych gatunków, a nawet w obrębie jednego gatunku i waha się od żółtego poprzez zielone do brązowego. Na muszli mogą znajdować się brązowo-czarne, spiralne paski. Zmienne jest również ubarwienie ciała ślimaków znajdujących się w muszlach – od jasno kremowego po prawie czarne. Na roślinach oraz na kamieniach przybrzeżnych, elementach konstrukcyjnych mostów, nadbrzeży, itp., można spotkać złoża jajowe najczęściej barwy brązowej, zwykle długości od kilku do kilkunastu centymetrów, rzadziej kilkudziesięciu centymetrów.

Rośliny żywicielskie

Rośliny, które mogą rosnać wyłącznie w wodzie lub w glebie stale nasiąkniętej wodą, w szczególności należące do rodzajów *Oryza* (ryż), *Typha* (pałka) i *Utricularia* (pływacz) oraz gatunków *Eleocharis cellulosa*, *Pontederia cordata* (rozplaw sercowaty), *Panicum henitomon* i *Bacopa caroliniana* (bakopa karolińska). Niektóre gatunki rozwijają się głównie na glonach.

Objawy występowania i szkodliwość

Gatunki rozwijające się na roślinach wyższych zjadają pędy roślin wraz z liśćmi i kwiatami. Największe znaczenie gospodarcze mają one jako szkodniki ryżu, gdyż znacznie obniżają plon tej rośliny. Niszcząc rośliny rosnące w stanie naturalnym, ślimak ten ma duży wpływ na bioróżnorodność roślinności.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Stwierdzono, że ślimaki mogą stosunkowo szybko rozprzestrzeniać się w zbiornikach wodnych. Uważa się, że rozprzestrzenianie się *Pomacea* spp. na świecie związane jest z handlem tymi ślimakami do celów akwarystycznych (możliwe niecelowe uwolnienie, zwłaszcza jaj i osobników młodocianych). Możliwe jest też ich rozprzestrzenianie się wraz z roślinami akwariowymi.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce wszystkie gatunki z rodzaju *Pomacea* podlegają obowiązkowi zwalczania. Dlatego ich import do Polski oraz przetrzymywanie, rozmnażanie, hodowla i wykorzystywanie na terenie Polski są zabronione. Jedynie w przypadku udzielenia zezwolenia przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa dopuszczalne są takie działania w ramach prac naukowo-badawczych.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności, agrofagów i obrotu nimi należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.